

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28CoPr/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2621200016
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2621200016.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová, v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D.. E. XXX/XX, F. G. F., zast.: Mgr. Jaroslava Cablková, advokátka v Senici, IČO: 52 405 486, proti žalovanému: H. I. – G., D. XXX/X, J., K.: XX XXX XXX, zast.: Mgr. Milan Sadloň, advokát v Senici, IČO: 37 846 370, o 880 € s prísl. a o náhradu škody, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Senica z 13.04.2023, č. k. 5Cb/1/2021-220, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok sa vo výroku I a III zrušuje a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

– 4 – 28CoPr/2/2023

Krajský súd 28CoPr/2/2023-
v Trnave IČS: 2622204586

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vyslovil povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 399,86 € s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 716,75 € od 20.12.2020 do 20.04.2021 a zo sumy 399,86 € od 21.04.2021 do zaplatenia a sumu 40 € ako paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky (výrok I), vo zvyšku konanie zastavil (výrok II) a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 62,90 % (výrok III).

2. Súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 269 ods. 2, § 365 ods. 1, § 369 ods. 1 a 2, § 369c ods. 1, § 373, § 378 a § 379 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“), § 144, § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 1 ods. 2, § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia OBZ, takto:

3. Medzi stranami sporu ako živnostníkmi vznikol záväzkovoprávny vzťah na základe zmluvy o vykonaní prác uzavretej 16.10.2019 podľa § 269 ods. 2 OBZ, predmetom ktorej bolo objednávanie služieb zo strany žalovaného ako objednávateľa u žalobkyne ako poskytovateľa služieb automechanika. Strany sa dohodli na paušálnej odmene 5,50 € za 1 hodinu. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný nezaplatil žalobkyni odmenu za prácu vykonanú v mesiaci november 2020 a po čiastočnom späťvzati žaloby medzi stranami nebola sporná ani výška uplatňovanej odmeny, preto súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 399,86 € za vykonané práce. Medzi stranami bola sporná výška náhrady škody, ktorú si žalovaný uplatnil v rámci procesnej obrany. Dôkazné bremeno spočívalo na žalovanom, ktorý tvrdil, že žalobkyňa mu spôsobila škodu v sume 499,86 €, ktorej výšku si voči žalobkyni započítal ako protipohľadávku. Žalobca v danom prípade dôkazné bremeno neuniesol, pretože skutočnú výšku škody, ktorú mu žalobkyňa spôsobila v spore nepreukázal, nepredložil žiadny dôkaz, že za nové disky skutočne zaplatil požadovanú sumu 499,86 €, a preto súd prvej inštancie žalovaným uplatnenú protipohľadávku neuznal a oproti pohľadávke uplatnenej žalobkyňou ju nezapočítal. Súd prvej inštancie

dospel k záveru, že žalobkyňa žiadala oprávnené aj úroky z omeškania, a preto uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania ako žalobkyňa žiadala, pretože žalovaný sa dostal s plnením do omeškania, keďže odmenu za vykonanú prácu mal zaplatiť žalobkyni k 20. dňu v danom mesiaci preddavkovo. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni aj paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 €. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni, ktorá mala v konaní prevažný úspech náhradu trov konania v rozsahu 62,90 %.

4. Včasným odvolaním proti výrokom I a II napadnutého rozsudku žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové prejednanie. Namietol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené a súd vec nesprávne právne vec posúdil.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie predovšetkým z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba vo výrokoch I a III zrušiť (výrok II je právoplatný a nepodlieha už odvolaciemu prieskumu).

7. Predmetom konania v prejednávanej veci je nárok žalobkyne na odmenu na základe zmluvy o vykonávaní prác, ktorú strany podľa znenia zmluvy uzatvorili na základe § 269 ods. 2 OBZ. Napriek tomu, že prvoinštančný súd sa v napadnutom rozsudku vyslovene nezaoberal možnosťou kvalifikovať uplatnený nárok ako pracovnoprávny a tejto možnosti nevenoval pozornosť ani žalovaný vo svojom odvolaní, odvolací súd má právo a povinnosť prihliadať na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 2 CSP). Skúmanie tejto otázky je v danej veci namieste nielen vzhľadom na rozdielnu kauzálnu príslušnosť pre obchodné a pracovnoprávne spory (§ 23 CSP v znení do 31.05.2023, ale aj podľa § 22 a § 24 CSP v znení od 01.06.2023), ale aj pre inú povahu konania v sporoch s ochranou slabšej strany (§ 316 a nasl. CSP).

8. Na účely tohto odvolacieho konania odvolací súd preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie v relevantnom rozsahu nesporných skutkových tvrdení strán (§ 151 ods. 1 CSP) a listinných dôkazov, ktorých obsah strany nespochybnili a ktoré aj zodpovedajú nepopretým skutkovým tvrdeniam strán a na základe ďalších vyjadrení strán, ktoré tvoria obsah spisu, zhŕňa podstatné skutkové zistenia takto:

9. Dňa 16.10.2019 strany sporu uzavreli zmluvu o vykonávaní prác (č. I. 4), predmetom ktorej bolo objednávanie služieb zo strany žalovaného ako objednávateľa u žalobkyne ako poskytovateľa služieb automechanika (článok II). V zmluve uviedli, že ju uzavreli podľa § 269 ods. 2 OBZ (článok I). Strany sa dohodli na paušálnej odmene 5,50 € za 1 hodinu (článok III).

10. Žalobkyňa vykonávala na zariadeniach žalovaného práce, a to výmenu pneumatík a iné servisné práce. Žalovaný jej za tieto práce platil odmenu za odpracované hodiny podľa ňou vystavených faktúr (nepopreté tvrdenia žalovaného). Žalovaný disponoval dôkazmi o dochádzke a odpracovaných hodinách (nepopreté tvrdenie žalobkyne).

11. Žalobkyňa dňa 03.12.2020 pri výmene pneumatík na vozidle zákazníka žalovaného poškodila dva disky pri nasúvaní nových pneumatík, pričom tento proces robila s použitím stroja na túto prácu určeného (nepopreté tvrdenie žalobkyne). Žalobkyňa v liste odoslanom žalovanému 09.12.2020 žiadala o „vyplatenie mzdy za november a december“ (č. I. 5). Faktúrou č. 11/2020 zo 14.12.2020 žalovanému vyúčtovala „servisné práce za mesiace november a december... 160 × 5,50 a 40 × 5,50... celkom 1 100 €“ (č. I. 7). Išlo o odmenu žalobkyne za „hodiny odpracované pre žalovaného“ (zhodné tvrdenie strán). V liste zo 14.12.2020 žalobkyňa nesúhlasila s „ponížením mzdy“ a varovala žalovaného, že bude „informovať inšpektorát práce v Trnave“ (č. I. 45). V liste odoslanom žalovanému 23.12.2020 žalovaného vyzvala na „zaplatenie dlžnej mzdy“ a spomínala aj „výplatný termín“ či „splatnosť mzdy“ (č. I. 8). Návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov z 05.01.2021 odôvodnila o. i. tým, že žalovaný jej nevyplatil mzdu (č. I. 10). Vo vyjadrení z 24.03.2022 spomínala výkazy práce a pracovnú dobu (č. I. 99). Aj sám žalovaný

v námietke zaujatosti voči konajúcej sudkyni žalobkyni vyčítal, že nenastúpila do práce (č. I. 142). Navyše, na pojednávaní 08.02.2023 svedok L. M. vypovedal, že žalobkyňu poznal „ako zamestnankyňu žalovaného“ (č. I. 178).

12. Hoci sporná zmluva o vykonávaní prác odkazuje na § 269 ods. 2 OBZ, z obsahu žaloby, jej príloh, ako aj z celkového obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa vykonávala prácu vo vzťahu nadriadenosti žalovaného a podriadenosti žalobkyne a osobne pre žalovaného. Podľa zmluvy o vykonávaní prác žalobkyňa pracovala pre žalovaného ako automechanik (čl. I a čl. II), za čo si účtovala hodinovú odmenu (čl. III). Zo spisu je zjavné, že nielen žalobkyňa, ale aj žalovaný počas konania označoval odmenu žalobkyne ako mzdu.

13. Z toho, čo vyšlo v konaní najavo, najmä z nesporných skutočností, ale aj z vykonaného dokazovania teda vyplýva, že žalobkyňa pracovala pre žalovaného a na základe jeho pokynov (čl. II zmluvy o vykonávaní prác), v pracovnom čase určenom žalovaným (o jej dochádzke a odpracovaných hodinách žalovaný viedol evidenciu), v jeho priestoroch (pneuservis), využívala jeho pracovné prostriedky (stroje na nasúvanie pneumatík) a výsledky svojej práce odovzdávala „zákazníkom žalovaného“ (medzi ktorých patrila aj zákazník s poškodenými diskmi) a robila tak nie vo vlastnom mene, ale v mene žalovaného (čo potvrdzuje aj výpovede svedka M.).

14. Všetky vyššie skutočnosti opodstatňujú záver, že žalobkyňa vykonávala pre žalovaného závislú prácu podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom od 01.03.2015.

15. Závislá práca sa však môže vykonávať výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v Zákonníku práce aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislá práca sa nemôže vykonávať v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov (§ 1 ods. 3 Zákonníka práce).

16. Odvolací súd tu odkazuje (§ 220 ods. 2 in fine v spojení s § 378 ods. 1 CSP) aj na ustálenú súdnu prax (R 4/2022), od ktorej nemá dôvod sa odkláňať a ktorá zastáva názor, že závislá práca (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce) sa môže vykonávať iba v pracovnoprávnom vzťahu podľa Zákonníka práce. Porušenie uvedeného príkazu, ako aj porušenie zákazu uskutočňovať výkon závislej práce zmluvnými typmi občianskeho práva alebo obchodného práva môže vyústiť do rozhodnutia súdu, že nejde o obchodnoprávny či občianskoprávny vzťah, ale o pracovnoprávny vzťah. Ak by zamestnávateľ napriek uvedenému zákonnému príkazu, ako aj zákonnému zákazu uskutočňoval výkon závislej práce napríklad inak než v pracovnom pomere alebo prostredníctvom dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, išlo by v zmysle Občianskeho zákonníka o simulovaný právny úkon, ktorý je z hľadiska právnych následkov absolútne neplatný právny úkonom, a platným právnym úkonom by bol zastretý právny úkon, t. j. pracovná zmluva zakladajúca pracovný pomer alebo niektorá z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

17. Slovenský právny poriadok zakazuje výkon závislej práce v občianskoprávnom alebo obchodnoprávnom vzťahu preto, lebo osoba, ktorá fakticky vykonáva závislú prácu prichádza o ochranu a výhody, ktoré jej priznáva Zákonník práce a iné predpisy na úseku sociálneho zabezpečenia. To je v končenom dôsledku aj hlavnou motiváciou zamestnávateľov pri snahe vyhnúť sa zamestnávaniu zamestnancov (vyššia ochrana práce a pracovných podmienok, obmedzené spôsoby ukončenia zmluvného vzťahu, vyššie odvodové povinnosti, dohľad štátnych orgánov, ap.). Zamestnanec požíva ochranu nielen podľa predpisov hmotného práva, ale aj v civilnom sporovom konaní, kde sa považuje za slabšiu stranu (§ 316 a nasl. CSP).

18. Vzhľadom na vyššie úvahy, skutkový stav a obsah spisu je dôvodné sa domnievať, že zmluva o vykonávaní prác zo 16.10.2019, na základe ktorej si žalobkyňa uplatňuje voči žalovanému svoj hmotnoprávny nárok na zaplatenie odmeny za vykonané práce, odporuje § 1 ods. 2 a 3 Zákonníka práce. V dôsledku toho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka a citovanej judikatúry táto zmluva neplatná, a nemohla tak medzi stranami založiť obchodnoprávny vzťah, ale len vzťah pracovnoprávny.

19. Na pracovnoprávne spory sa ale vzťahujú predpisy upravujúce kauzálnu príslušnosť súdov, ktoré určujú súdy oprávnené rozhodovať tieto spory. Keďže žalovaný má adresu trvalého pobytu v obvode Krajského súdu v Trnave (§ 14 CSP), kauzálnou príslušným na prejednanie a rozhodnutie tohto

(individuálneho) pracovnoprávneho sporu bol v čase vydania napadnutého rozsudku (13.04.2023) Okresný súd Piešťany [§ 23 písm. b) CSP v znení účinnom do 31.05.2023], a nie Okresný súd Senica, ktorý napadnutý rozsudok vydal.

20. Okresný súd Senica bol povinný kauzálnu príslušnosť skúmať aj bez námietky a počas celého konania (§ 40 CSP). Z napadnutého rozsudku vyplýva, že túto svoju povinnosť porušil, lebo kauzálnu príslušnosť osobitne neskúmal, len sa stotožnil s právnou kvalifikáciou zmluvného vzťahu, ktorý je základom žalobou uplatneného nároku, stranami konania, hoci právne posúdenie je úlohou súdu. Nejde tu totiž o skutkové tvrdenia, ktoré by bolo možné považovať za nesporné, ale o ich vyhodnotenie po právnej stránke (*iura novit curia*). Keby súd prvej inštancie dôsledne posudzoval skutkový stav a venoval by sa aj aktuálnej judikatúre v tejto oblasti, dospel by k inej právnej kvalifikácii sporného zmluvného vzťahu, a tým aj k záveru o tom, že nie je kauzálny príslušný na prejednanie a rozhodnutie sporu, v dôsledku čoho by musel aj spor bezodkladne postúpiť Okresnému súdu Piešťany (§ 43 ods. 1 CSP), ktorý bol v danom čase príslušný na rozhodovanie individuálnych pracovnoprávnych sporov. Vzhľadom na pracovnoprávnu povahu sporu neboli teda v čase vydania napadnutého rozsudku splnené procesné podmienky na to, aby vo veci rozhodol Okresný súd Senica.

21. Nedostatok podmienok konania na Okresnom súde Senica a požiadavka, aby daný spor rozhodol kauzálny príslušný súd, viedli odvolací súd k tomu, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výroku I a súvisiaceho výroku III o trovách konania zrušil [§ 389 ods. 1 písm. a) CSP] a spor v tomto rozsahu vrátil (§ 391 ods. 1 CSP) súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (už kauzálny príslušným súdom) (výrok).

22. Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní (§ 391 ods. 3 CSP) pri skúmaní kauzálnej príslušnosti podľa § 40 CSP vychádzať z vyššie vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu, ktoré opodstatňujú postúpenie sporu podľa § 43 ods. 1 CSP. Prihliadne aj na to, že výkon súdnictva prešiel počas odvolacieho konania [§ 15 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení účinnom od 01.06.2023] z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava, ktorý je aj kauzálny príslušný na konanie v individuálnych pracovnoprávnych sporoch pre obvod Krajského súdu v Trnave [§ 24 písm. g) CSP v znení účinnom od 01.06.2023].

23. O trovách odvolacieho konania rozhodne (kauzálny príslušný) súd prvej inštancie rozhodnutí, ktorým sa bude konanie končiť (§ 396 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 CSP).

24. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

– 2 – 28CoPr/2/2023

Krajský súd 28CoPr/2/2023-
v Trnave IČS: 2622204586
Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné dovolanie.